

P A Ł A C K R Z Y S Z T O F O R Y

Oddając Czytelnikowi pierwszy tom zeszytów naukowych pt. „Krzysztofory”, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa adresuje tę publikację do odbiorcy specjalisty, zainteresowanego kulturą, sztuką i historią Krakowa, jak też do szerokich kręgów publiczności rozmiłowanej w cracovianach i w dziejach miasta.

Zeszyty zostały pomyślane jako wydanie cykliczne, które będzie ukazywało się każdego roku. Prace tam drukowane przez autorów pracujących w Muzeum jak również naukowców spoza kręgu naszej placówki będą poświęcone najcenniejszym eksponatom ze zbiorów Muzeum oraz obiektom z terenu miasta, a więc architekturze, zabytkom ruchomym, a także historii, obyczajom, tradycji Krakowa i muzealnictwu w ogólnym zakresie.

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa doszło do wniosku, że jest najbardziej odpowiedni czas, aby ta publikacja naukowa ukazała się na półkach księgarskich i w bibliotekach. Ranga Muzeum, reprezentującego poniekąd metropolię kultury polskiej, zasługuje na własne wydawnictwo określonego typu, którego brak odczuwał Kraków i związany z nim świat nauki.

Wieloletnia historia Muzeum uprawnia do tak poważnego przedsięwzięcia. Muzeum obchodzi bowiem w bieżącym roku jubileusz 75 lat swego istnienia.

Powstało dnia 31 maja 1899 głównie z inicjatywy profesora Józefa Łepkowskiego. Pomimo odpowiedniej decyzji ówczesnych władz miejskich nie zorganizowano jednak odrębnej placówki, ale usytuowano ją przy Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa. W takim rozwiązaniu przetrwała przez lat czterdzieści sześć, tj. do roku 1945.

Krakowskie Muzeum Historyczne, jedno z najstarszych w Polsce, może być więc uważane za pierwsze historyczne muzeum założone w kraju i aczkolwiek nie miało długo możliwości samodzielnego rozwinięcia się, to jednak sam fakt egzystowania tej instytucji przez tak długie lata stwarza istotnej wagi pozycję w dziejach kultury polskiej.

Bezpośrednio po wojnie, w grudniu 1945 roku, władze Polski Ludowej, w zrozumieniu interesów oraz potrzeb Krakowa i całego społeczeństwa polskiego, usamodzielnily placówkę, tworząc odrębne Muzeum Historyczne Miasta Krakowa.

Pierwszym dyrektorem został mianowany dr Jerzy Dobrzycki, który zajął się organizacją i gromadzeniem zbiorów. Warunki początkowo były skromne. Muzeum mieściło się w przydzielonym budynku przy ul. Szpitalnej 21. Z czasem wynajęło od Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa kamienicę przy ul. św. Jana 12, gdzie otwarta została pierwsza ekspozycja „Dziejów i kultury Krakowa” (24 VI 1952). Od roku 1964 następca doc. Dobrzyckiego dyrektor dr Stanisław Czerpak zajął się dalszym porządkowaniem i rozbudową, pozyskując dodatkowe pomieszczenia przy ul. Franciszkańskiej 4, a przede wszystkim przyznany decyzją władz miejskich pałac „Krzysztofory” w Rynku Głównym 35, który zaczęto sukcesywnie przejmować.

Aktualnie ranga Muzeum rośnie i winna wzrastać tak, aby w ciągu najbliższych lat mogło stanąć w rzędzie głównych placówek historycznych w Polsce w zakresie muzealnictwa.

Jednym z podstawowych zadań w podnoszeniu poziomu naukowego i rozwoju tej instytucji jest druk niniejszych zeszytów. Stawiają one sobie za cel przekazywanie społeczeństwu badawczego dorobku placówki, a to w postaci opracowań najcenniejszych muzealiów oraz dziejów, kultury i zabytków Krakowa. Zeszyty winny stać się niejako oficjalnym udokumentowaniem twórczej pracy muzealnej, a także niezbędnym materiałem do opracowań cracovianów, źródłem i informacją, a wreszcie wkładem w opracowanie historii naszego miasta.

Szczególną wagę przywiązujemy do tego, aby pierwszy tom zeszytów, zatytułowanych KRZYSZTOFORY od nazwy pałacu-siedziby, ukazał się w roku trzydziestolecia PRL. Niech ta publikacja będzie także z naszej strony wkładem dla uczczenia tak szczególnego Jubileuszu w ogólnym rozwoju dóbr kulturalnych Krakowa.

ŚLAWOMIR WOJAK

Kraków, 31 maja 1974.